

Синтез флуоресцентно міченого кон'югата олігонуклеотиду з транспортним пептидом на модифікованому носії «Силохром-2»

І. Я. Дубей

Інститут молекулярної біології і генетики НАН України
Вул. Академіка Заболотного, 150, Київ, 03143, Україна

dubey@imbg.org.ua

---

*Описано синтез потрійного кон'югата олігонуклеотиду з транспортним пептидом та флуорофором. Твердофазним методом на флуоресцеїн-модифікованому полімерному носії «Силохром-2» отримано мічений 5'-аміноалкіл-3'-флуоресцеїном 18-членний олігонуклеотид, комплементарний ділянці гена -галактозидази *Escherichia coli*. Внаслідок його обробки йодоцтовим ангідридом одержано 5'-йодацетамідну похідну, яка, в свою чергу, специфічно реагувала з 10-членним цистеїн-вмісним пептидом – фрагментом транспортного домену великого Т-антигену вірусу SV40 – з утворенням цільового гібриду з високим виходом.*

Ключові слова: олігонуклеотидні кон'югати, транспортні пептиди, флуоресцеїн.

Вступ. Ускладнений транспорт олігонуклеотидів через біологічні мембрани суттєво обмежує їхнє терапевтичне застосування. Один із шляхів значного покращення клітинного транспорту олігонуклеотидів полягає у їхній кон'югації з транспортними пептидами. Відомо, що деякі пептиди завдяки специфічним механізмам транспорту здатні ефективно проникати через мембрану. До них належать високоосновні пептидні послідовності, які входять у транспортні домени низки білків (Тат вірусу HIV-1, пенетратин та ін.), гідрофобні сигнальні пептиди, а також послідовності ядерної локалізації (nuclear localization sequences, NLS) [1, 2].

Існує декілька методів синтезу гібридів пептид–олігонуклеотид, серед яких постсинтетична кон'югація фрагментів, тотальний твердофазний синтез та нативне лігування [2]. Приєднання звичайно проводять через кінцеві положення олігонук-

леотидів та пептидів, хоча можлива і кон'югація по внутрішніх положеннях біополімерів. Незважаючи на складність структур і лабільність цих біополімерів, методи синтезу їхніх кон'югатів на сьогодні вже досить розвинуті. Проте вимоги щодо структури гібридів, які б забезпечували їхнє ефективне проникнення у клітину, та кореляція структури з біологічною активністю поки що вивчені недостатньо.

Для дослідження транспорту кон'югатів олігонуклеотид–пептид та розподілу їх у клітині дуже важливою є легкість їхньої детекції. Флуоресцентно мічені кон'югати зручно вивчати за допомогою флуоресцентної мікроскопії. Ми синтезували олігонуклеотид, до 3'-кінця якого приєднано флуоресцентну групу, а до 5'-кінця – транспортний пептид. Для кон'югації обрано фрагмент транспортного домену великого Т-антигену вірусу SV40 [2] та олігонуклеотид, комплементарний ділянці гена -галактозидази *Escherichia coli* [3]. Пептид вводили в

мічений флуоресцеїном олігонуклеотид постсинте-тично.

Матеріали і методи. В роботі використано 1,6-гексаметилендіамін, йодоцтовий ангідрид, 1,1'-карбонілдіімідазол («Aldrich», США), 4-(2-гідроксиетил)піперазин-1-етансульфокислоту (HEPES) та реагенти для електрофорезу фірми «Sigma» (США). Олігонуклеотиди синтезували фосфітамідним методом на синтезаторі Applied Biosystems 381A, використовуючи реагенти цієї ж фірми. Електроспрей-мас-спектри (ES-MS) отримували на приладі Waters/Micromass ZQ HPLC-MS system. Високоєфективну рідинну хроматографію (ВЕРХ) проводили на хроматографі Hewlett-Packard 1090 на колонці Hypersil BDS C18 (3 мкм, 4,6 × 50 мм) у градієнті концентрації ацетонітрилу (0–40 %) в 0,1 М триетиламоніацетатному буфері (рН 7,5).

Аміноалкіл-модифікований олігонуклеотид 1, мічений флуоресцеїном. Послідовність 5'-GTTGTA-AAACGACGGGAT-3', мічену флуоресцеїном на 3'-кінці, синтезували на модифікованому барвником полімері «Силохром-2» та вводили аміногексильну групу в 5'-положення, як описано в роботі [4]. Частина продукту не амінували, отримавши олігомер із вільною 5'-ОН-групою для контролю. Полімер витримували в конц. водному аміаку протягом 2 діб при кімнатній температурі. Після гель-фільтрації на колонці PD-10 («Pharmacia», Швеція) олігонуклеотид **1** виділяли електрофорезом у 20 %-му поліакриламідному гелі. UV-Vis (рН 7,5): $A_{494}/A_{260} = 0,36$.

Йодацетамідна похідна міченого олігонуклеотиду 2. До 4,2 A_{260} (20 нмоль) аміноалкілолігонуклеотиду **1** в 100 мкл 0,1 М буфера HEPES (рН 8) додавали розчин 0,7 мг (2 мкмоль, 100 екв.) йодоцтового ангідриду в 25 мкл диметилформаміду. Через 2 год до реакційної суміші додавали 10 мкл 3 М ацетату натрію (рН 5,3) та 400 мкл метанолу і витримували суміш упродовж 2 год при $-18\text{ }^{\circ}\text{C}$, осад центрифугували та промивали метанолом (2 × 200 мкл). Вихід йодацетильної похідної **2** (чистота, за даними ВЕРХ, становить близько 90 %) складає 3,6 A_{260} .

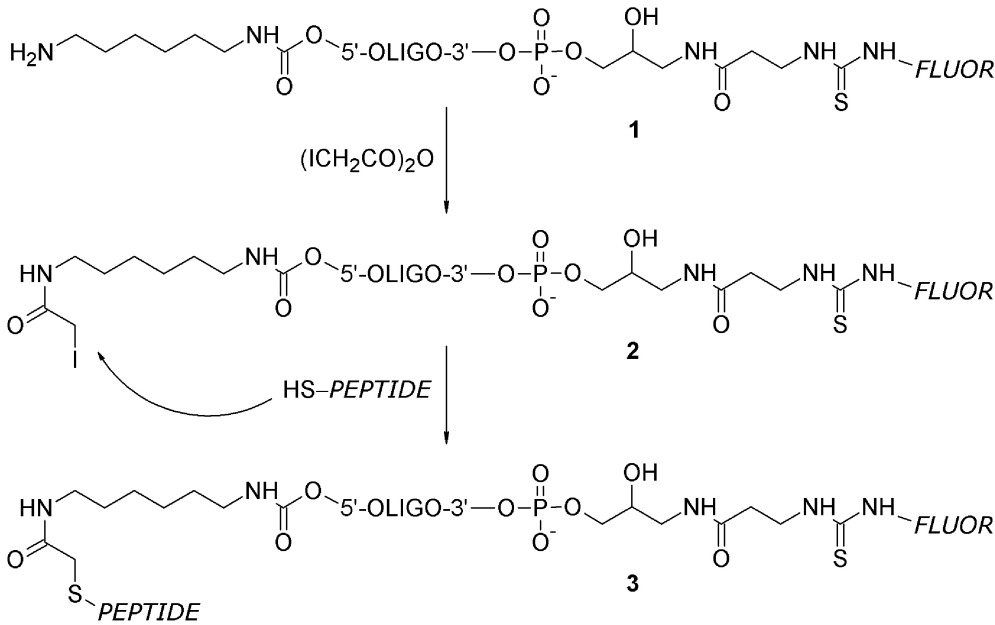
Реакція кон'югації модифікованого олігонуклеотиду з пептидом. Пептид Cys-Thr-Pro-Pro-Lys-Lys-Lys-Arg-Lys-Val-CONH₂ люб'язно надано д-ром О. Мазаргілем (Франція): C₅₂H₉₈N₁₈O₁₁S, M =

= 1183,53. ES-MS: m/z 1184,0 [M + H⁺], 592,5 [(M + 2H⁺)/2], 395,4 [(M + 3H⁺)/3].

До 3,2 A_{260} функціоналізованого олігомеру **2** (15 нмоль) в 100 мкл води додавали 10 екв. (0,15 мкмоль, 0,18 мг) пептиду в 90 мкл 0,2 М HEPES (рН 8). Через 2 год за допомогою ВЕРХ показано практично повне перетворення вихідного йодацетаміду **2** в продукт із меншим часом утримання. Кон'югат **3** виділяли обернено-фазовою хроматографією. Відповідні фракції ліофілізували на концентраторі Speed-Vac. Вихід 1,2 A_{260} (38 %). UV-Vis (рН 7,5): $A_{494}/A_{260} = 0,39$. Формула C₂₆₆H₃₅₇N₉₇O₁₂₇P₁₈S₂, M = 7566,98 (всі фосфати протоновані). ES-MS: m/z 1890,4 [(M – 4H⁺)/4], 1512,0 [(M – 5H⁺)/5], 1259,9 [(M – 6H⁺)/6], 1079,8 [(M – 7H⁺)/7]. Знайдено: M = 7565,5.

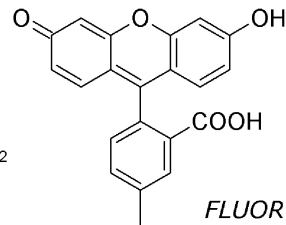
Результати і обговорення. Приєднання транспортного пептиду до олігонуклеотиду дозволяє підвищити рівень проникнення останнього в клітину та його антисенсову ефективність. Флуоресцентне мічення таких кон'югатів дало б змогу вивчати процеси їхнього транспорту за допомогою флуоресцентної мікроскопії. В даній роботі отримано потрійний гібрид пептид–олігонуклеотид–флуорофор. Відомості щодо синтезу таких складних біокон'югатів у літературі дуже обмежені. Як правило, флуорофор вводять у кон'югат олігонуклеотид–пептид [5, 6]. У цьому повідомленні проведено приєднання пептиду до кон'югата олігонуклеотид–флуорофор.

В експериментах використано послідовність 5'-GTTGTA-AAACGACGGGAT-3', комплементарну кодуючій ділянці 394–411 гена -галактозидази *E. coli* [3]. Антисенсову активність такого олігонуклеотиду можна контролювати за рівнем інгібування ферменту. Як транспортний використали 10-членний пептид Cys-Thr-Pro-Pro-Lys-Lys-Lys-Arg-Lys-Val-CONH₂ [7]. Це фрагмент транспортного домену великого Т-антигену вірусу SV40, в N-кінець якого введено три додаткові амінокислоти, в тому числі цистеїн, через який зручно приєднувати олігонуклеотиди. Модифікації цього пептиду часто застосовують для кон'югації з іншими біомолекулами для покращення їхнього транспорту в клітину [1, 2, 8, 9]. На С-кінці пептид містить замість вільної карбоксильної групи амідну, що дозволяє зберегти

OLIGO: 5' GTTGTA AACGACGGGAT 3'

PEPTIDE: Cys-Thr-Pro-Pro-Lys-Lys-Lys-Arg-Lys-Val-CONH₂

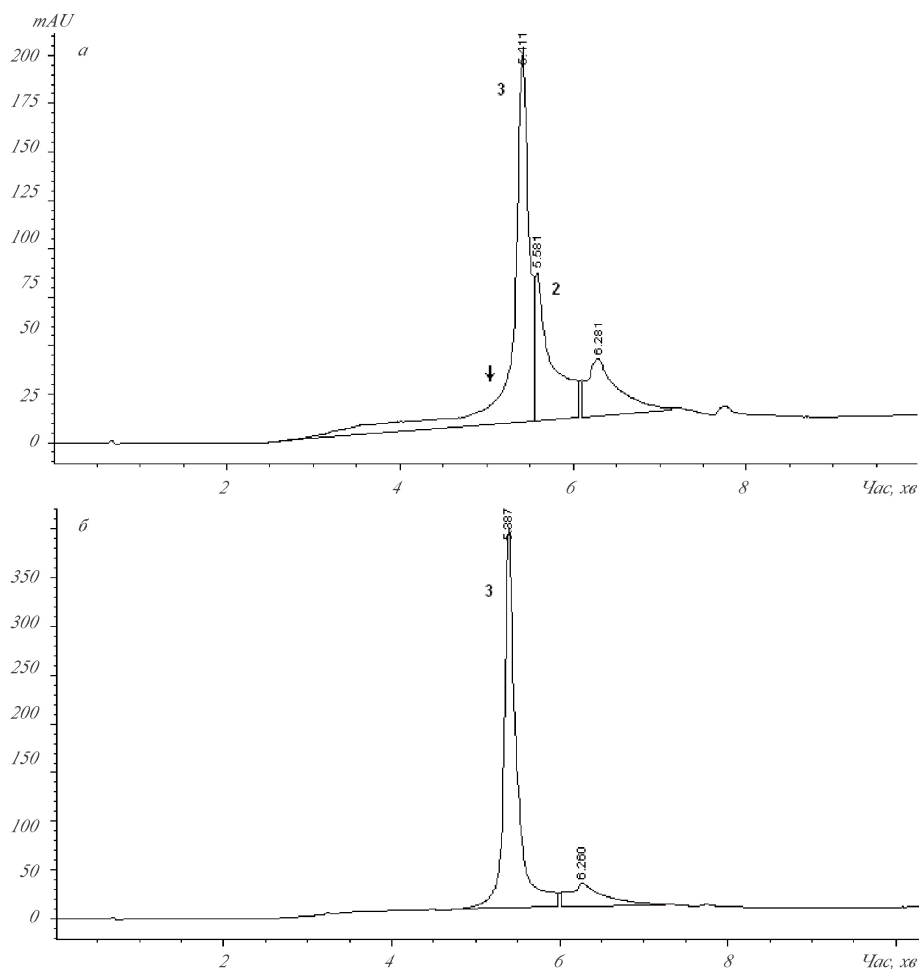
Синтез кон'югата пептид-олігонуклеотид-флуоресцеїн

конформацію нативного білка, уникнувши можливої внутрішньомолекулярної взаємодії COOH-групи з основними амінокислотами пептиду [7, 8].

Для мічення гібриду обрано флуоресцеїн, який залишається одним із найчутливіших флуоресцентних зондів. Отримали олігонуклеотид, що містить залишок барвника на 3'-кінці, пептид же приєднували до 5'-кінця (схема). Репортерну групу вводили в олігонуклеотид прямим твердофазним синтезом на флуоресцеїн-модифікованому носії «Силохром-2», після чого 5'-кінець олігомеру функціоналізували аміноалкільною групою карбонілдіімідазольним методом для забезпечення кон'югації з другим лігандом [4]. Олігонуклеотид, що містив барвник на 3'-кінці та аміногексильну групу, приєднану до 5'-кінця, деблокували амонілізом за кімнатної температури. Раніше показано [3], що при амонілізі в стандартних умовах (протягом ночі за температури 55 °C) фрагмент лінкера -NH-CS-NH- трансформується в гуанідинову структуру -NH-C(NH)-NH-, яка на наступному етапі могла би вступати в побічну реакцію ацилювання. Продукт 1 очищали

гель-електрофорезом. Мічений олігомер легко детектується в гелі за інтенсивною жовто-зеленою флуоресценцією.

Для постсинтетичної кон'югації найчастіше використовують тіол-модифіковані олігонуклеотиди, які реагують з пептидами, що містять тіол-специфічні групи (наприклад, малеїмідні), або ж через залишок цистеїну з утворенням S-S-зв'язку [2, 5, 6, 8, 9]. У цій роботі застосовано метод утворення тіоефірного зв'язку через залишок цистеїну, що базується на високоспецифічній реакції тіолів з йодацетамідами [7]. Йодацетильну групу селективно вводили в аміноалкілолігонуклеотид обробкою надлишком йодоцтового ангідриду у водно-органічному буфері (pH 8). За даними ВЕРХ, практично повна трансформація вихідного амінолігонуклеотиду 1 в йодацетамід 2 відбувається вже за 2 год, при цьому не фіксується утворення помітної кількості побічних продуктів. Час утримання йодацетамідної похідної на колонці (5,6 хв) більший, ніж у вихідного аміноалкілолігомеру (5,1 хв). Як показали контрольні експерименти, при

Обернено-фазова ВЕРХ суміші, отриманої при кон'югації йодацетамідо-олігонуклеотиду **2** з пептидом через 1 год (*а*) та 2 год (*б*) реакції. Детекція при 260 нм. Стрілкою вказано положення на хроматограмі аміноалкілолігонуклеотиду **1**

обробці йодоцтовим ангідридом того ж олігонуклеотиду без аміноалкільної групи через 2 та 4 год не утворюються нові продукти, тобто ацилювання за м'яких умов проходить селективно по аліфатичній NH_2 -групі, а реакції по аміногрупах основ не спостерігаються. Продукт **2** відділяли від надлишку реагенту переосадженням метанолом та використовували для приєднання до пептиду без додаткового очищення.

Кон'югацію олігонуклеотиду з пептидом (10 екв.) проводили у слабкоосновному водному буфері (0,1 М HEPES, pH 8). Реакція утворення гібриду **3** проходила швидко (2 год) та чисто. Час утримання на обернено-фазовій колонці продукту кон'югації олігонуклеотиду з гідрофільним пептидом (5,4 хв) менший, ніж у вихідного йодацетаміду **2**, проте більший, ніж у аміноалкілолігомеру **1** (рисунк). За тих же умов пептид протягом 4 год не реагував з олігонуклеотидом **1** чи його аналогом з

вільним 5'-гідроксилком. Отже, реакція SH-групи цистеїну з йодацетамідною функцією олігонуклеотидної похідної високоспецифічна і спричинює утворення продукту кон'югації з хорошим виходом і практично без побічних реакцій. Кон'югат пептид-олігонуклеотид-флуорофор виділяли з реакційної суміші за допомогою ВЕРХ. Вихід очищеного гібриду становив 38 %.

Структуру кон'югата **3** з високою точністю підтверджено методом електроспрей-мас-спектроскопії. В його спектрі поглинання присутні смуги олігонуклеотиду (260 нм) та флуоресцеїну (494 нм), причому співвідношення інтенсивностей поглинання у видимій та ультрафіолетовій області добре узгоджується з теоретично розрахованим за коефіцієнтами екстинкції компонентів гібриду. Для даної нуклеотидної послідовності $\epsilon_{260} = 1,85 \cdot 10^5 \text{ M}^{-1}\text{cm}^{-1}$ [10], а у флуоресцеїну відповідні коефіцієнти становлять $2,1 \cdot 10^4 \text{ M}^{-1}\text{cm}^{-1}$ і $7,3 \cdot 10^4$ для 260

і 494 нм [4]. Звідси обчислене для кон'югату співвідношення $A_{494}/A_{260} = 0,35$, що близько до експериментального значення 0,39. Пептидна частина гібриду не поглинає при 260 нм.

У подальших дослідженнях буде вивчено біологічну активність синтезованого потрійного кон'югата, в тому числі транспорт флуоресцентно міченого гібриду в клітину та вплив приєднаного пептиду на антисенсові властивості олігонуклеотиду.

Отже, у даній роботі отримано трикомпонентний біокон'югат, який складається з транспортно-го пептиду, олігонуклеотиду і флуорофора. Підтверджено високу ефективність розробленого носія для твердофазного синтезу на основі силікагелю «Силохром-2», що дозволяє отримувати кон'югати олігонуклеотидів з двома різними лігандами.

Автор висловлює подяку д-ру О. Мазаргілю (Dr. Honore Mazarguil, Institut de Pharmacologie et de Biologie Structurale, CNRS, Toulouse, France) за наданий зразок пептиду та д-ру Ж. Пратвіль (Dr. Genevieve Pratviel, Laboratoire de Chimie de Coordination, CNRS, Toulouse, France) – за участь в обговоренні результатів.

I. Ya. Dubey

Synthesis of fluorescently labeled oligonucleotide conjugate with transport peptide on modified Silochrom-2 support

Summary

Synthesis of triple conjugate of oligonucleotide with transport peptide and fluorophore is described. 5'-aminoalkyl-modified 3'-fluorescein-labeled 18-mer oligonucleotide, complementary to the region of E. coli -galactosidase gene was prepared by solid phase synthesis on fluorescein-modified support Silochrom-2. Its treatment with iodoacetic anhydride led to the formation of iodoacetamide derivative. The latter reacted specifically with cysteine-containing 10-mer peptide, a fragment of the transport domain of large T-antigen of SV40 virus, to provide high yield of target hybrid.

Keywords: oligonucleotide conjugates, transport peptides, fluorescein.

И. Я. Дубей

Синтез флуоресцентно меченого кон'югата олігонуклеотида з транспортним пептидом на модифікованому носітелі «Силохром-2»

Резюме

Описан синтез тройного конъюгата олигонуклеотида с транспортным пептидом и флуорофором. Твердофазным методом на флуоресцеин-модифицированном полимерном носителе

«Силохром-2» получен меченый 5'-аминоалкил-3'-флуоресцеином 18-звенный олигонуклеотид, комплементарный участку гена -галактозидазы Escherichia coli. Его обработка йодоацетическим ангидридом привела к образованию 5'-йодацетамидного производного, которое, в свою очередь, специфически реагировало с 10-звенным цистеин-содержащим пептидом – фрагментом транспортного домена большого Т-антигена вируса SV40 – с образованием целевого гибрида с высоким выходом.

Ключевые слова: олигонуклеотидные конъюгаты, транспортные пептиды, флуоресцеин.

ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРИ

1. Fischer P. M., Krausz E., Lane D. P. Cellular delivery of impermeable effector molecules in the form of conjugates with peptides capable of mediating membrane translocation // Bioconjugate Chem.–2001.–12, N 6.–P. 825–841.
2. Pierce T. L., White A. R., Tregear G. W., Sexton P. M. Peptide-oligonucleotide hybrids in antisense therapy // Mini-Rev. Med. Chem.–2005.–5, N 1.–P. 41–55.
3. Dubey I., Pratviel G., Meunier B. Modification of the thiourea linkage of fluorescein-oligonucleotide conjugate to a guanidinium motif during ammonia deprotection // Bioconjugate Chem.–1998.–9, N 5.–P. 627–632.
4. Дубей І. Я., Дубей Л. В., Федоряк Д. М. Синтез 3'- та 3',5'-модифікованих олігонуклеотидів на функціоналізованому силікагелі «Силохром-2» // Біополімери і клітина.–2007.–23, № 2.–С. 137–142.
5. Bongartz J.-P., Aubertin A.-M., Miohaud P. J., Lebleu B. Improved biological activity of antisense oligonucleotides conjugated to a fusogenic peptide // Nucl. Acids Res.–1994.–22, N 22.–P. 4681–4688.
6. Turner J. J., Arzumanov A. A., Gait M. J. Synthesis, cellular uptake and HIV-1 Tat-dependent trans-activation of oligonucleotide analogues disulphide-conjugated to cell-penetrating peptides // Nucl. Acids Res.–2005.–33, N 1.–P. 27–42.
7. Reed M. W., Fraga D., Schwartz D. E., Scholler J., Hinrichsen R. D. Synthesis and evaluation of nuclear targeting peptide-antisense oligonucleotide conjugates // Bioconjugate Chem.–1995.–6, N 1.–P. 101–108.
8. Eritja R., Pons A., Escarceller M., Giralt E., Albericio F. Synthesis of defined peptide-oligonucleotide hybrids containing a nuclear transport signal sequence // Tetrahedron.–1991.–47, N 24.–P. 4113–4120.
9. de la Torre B. G., Albericio F., Saison-Behmoaras E., Bachi A., Eritja R. Synthesis and binding properties of oligonucleotides carrying Nuclear Localization Sequences // Bioconjugate Chem.–1999.–10, N 6.–P. 1005–1012.
10. Handbook of biochemistry and molecular biology / Ed. G. Fasman.–Boca Raton: CRC press, 1975.–Vol. 1.–P. 175.

УДК 577.113.6:542.95
Надійшла до редакції 01.03.08